

1

Da Rosemarie Wunderlich Hermansson vågnede søndag den 18. december, var klokken nogle minutter i seks, og hun havde et meget tydeligt billede i hovedet.

Hun stod i en døråbning og kiggede ud på en fremmed have. Det var sommer eller tidligt på efteråret. Hun kiggede først og fremmest på to små, tykke, gulgrønne fugle; fuglene sad på en telefontråd ti-femten meter fra hende, og de havde hver sin taleboble i næbet.

Du må tage livet af dig, stod der i den ene.

Du må tage livet af Karl-Erik, stod der i den anden.

Budskaberne var til hende. Det var hende, Rosemarie Wunderlich Hermansson, som skulle tage livet af sig. Og slå Karl-Erik ihjel. På det punkt herskede der absolut ingen tvivl.

Karl-Erik var hendes mand, og først efter nogle sekunder forstod hun, at begge de to vanvittige henstillinger naturligvis stammede fra noget, hun havde drømt – men det var en drøm, der hurtigt trak sig væk fra hende og blot efterlod de to bizarre fugle på telefontråden. Ejendommeligt.

En kort stund lå hun helt stille på højre side og stirrede ud i det omgivende mørke mod et fiktivt daggry, der indtil videre antagelig kun var blevet til virkelighed omkring Ural, lyttede til Karl-Eriks uforanderligt rolige åndedræt og indså, at det var præcis sådan, det var. Fuglene spredte deres buttede vinger og fløj væk, men deres talebobler blev hængende og kunne ikke misforstås.

Hende selv eller Karl-Erik. Sådan var det. Der havde stået et *eller* imellem taleboblerne, ikke et *og*. Det ene udelukkede det andet, og det følte også som en ... som en absolut nødvendighed,

at hun valgte enten den ene eller den anden af de to muligheder. Herre Gud, tænkte hun, svingede benene ud over sengekanten og kom op at sidde. Hvordan var det endt på den måde? Som om den familie ikke allerede havde fået mere, end den kunne tilkomme.

Men da hun rettede ryggen og mærkede de velkendte morgen-smerter omkring tredje og fjerde ryghvirvel, kom hverdagstan-kerne også krybende. Tryk, men også trist lindring for sjælen. Hun tog imod dem med en slags taknemmelighed, stak hænderne ind i armhulerne og trissede ud i badeværelset. Man er så sårbar om morgenen, tænkte hun. Så hudløs og ubeskyttet. En treogtresårig håndarbejds lærer myrder ikke sin mand, det er helt udelukket.

Hun underviste ganske vist også i tysk, men det forandrede ikke ræsonnementet væsentligt. Gjorde det ikke på nogen måde mere acceptabelt. Når det drejede sig om den slags, så gjorde det vel ikke den store forskel, om man underviste i håndarbejde eller i tysk.

Så det måtte vel ende med, at hun i stedet forkortede sig egen vandring i denne jammerdal, tænkte Rosemarie Wunderlich Hermansson. Hun tændte lyset, betragtede sit store, flade ansigt i spejlet og noterede sig, at en eller anden havde klistret et smil fast på det.

Hvorfor smiler jeg, tænkte hun. Der er da ingenting at smile over. Jeg har aldrig i mit liv haft det værre, og om en halv time vågner Karl-Erik. Hvad var det, rektoren havde sagt? *Den dybt klingende malm, som ... som hvad ... som har givet de opvoksende slægter deres moralske og videnskabelige klangbund.* Hvor i alverden havde han fundet det? Den suppevisk. *År efter år, generation efter generation, i fyrretyve år. Et pædagogisk egetræ.*

Jo, Flæskebergson havde faktisk kaldt Karl-Erik for et pædagogisk egetræ. Kunne der måske være en smule ironi i det?

Formentlig ikke, tænkte Rosemarie Wunderlich Hermansson og maste den elektriske tandbørste dybt ind i højre kind. Vera Ragnebjörk, den eneste kollega hun havde i det uddøende tyske sprog på Kymlingevik Skole, plejede at sige, at Flæskebergson helt manglede den ironiske dimension. Der var derfor, man ikke kunne snakke med ham, som man snakkede med andre menne-

sker, og det var formodentlig i kraft af denne enestående mangel, at det var lykkedes ham at blive siddende som skoleleder i mere end tredive år.

Flæskebergson var blot et enkelt år yngre end Karl-Erik, men godt og vel fyrre kilo tungere, og lige frem til den sørgelige dag for snart otte år siden, da hans kone Berit omkom, efter at hun faldt af en skilift i Kitzbühl og brækkede halsen, havde de set en del til hinanden. Alle fire. Bridge og den slags. En teatertur til Stockholm. En katastrofal ferieuge på Kreta. Rosemarie tænkte, at hun savnede Berit en smule, men at hun ikke savnede Flæskebergson. Altså det at se ham.

Hvorfor står jeg her og sløser mine dyrebare morgenminutter væk ved at tænke på den dimensionsløse nullitet, spurgte hun derefter sig selv. Hvorfor sørger jeg ikke for i stedet at få mig et kvarter i fred og ro med morgenavisen? Jeg er simpelthen ved at miste grebet.

Men der indfandt sig heller ingen gode tanker hen over kaffen og avisen. Der var ingen lyspunkter. Da hun løftede hovedet og kiggede på køkkenuret – et impuls køb gjort i det lokale Ikea for 49,50 så langt tilbage som i efteråret 1979 og formodentlig uopslideligt – viste det tyve minutter over seks. Og det betød, at der var mindst sytten timer, til hun atter kunne opnå den nåde at krybe ned i sin seng og lægge endnu en dystre dag definitivt bag sig. Blot sove, sove.

I dag var det søndag. Det var hendes anden dag som lykkelig pensionist. Pensioneringen. Den sidste betydningsfulde livsforandring før døden, som en venlig sjæl havde påpeget. Havde hun været i besiddelse af et våben, så ville hun omgående have gjort brug af den tanke, hun var vågnet med. Ville have skudt sig en kugle for panden, før Karl-Erik nåede at komme ud i køkkenet i sin stribe pyjamas, puste sig op og sige, at han havde sovet som et spædbarn. Hvis de nær-døds-beskrivelser, hun havde læst, passede, så kunne det derefter have været interessant at sidde oppe under loftet og iagttage hans ansigtsudtryk, når han fandt hende lænet ind over bordet med hovedet anbragt i en stor, varm blodpøl.

Men den slags gør man jo heller ikke. Navnlig ikke når man ikke har et anvendeligt våben, og man også er nødt til at tænke en smule på børnene. Hun tog en slurk kaffe, brændte sig på tungespidsen og slog så hverdagshjernen til. Hvad stod der på programmet, denne anden hverdag efter et langt arbejdsliv?

Hele huset skulle gøres rent. Så simpelt var det. Børnene og børnebørnene ville begynde at dukke op i morgen, og på tirsdag kom den store dag.

Den dag, der egentlig skulle være stavet med stort D, men som på ejendommelig vis var krøbet til at være en slags antibegivenhed på grund af Robert. Kun Robert. Hele efteråret havde der været snak om mellem hundrede og hundrede og halvtreds personer; den eneste reelle begrænsning havde ligget i størrelsen af spisesalen på Svea, men Karl-Erik havde diskuteret sagen mindst en halv snes gange med overtjener Brundin, og omkring hundrede mennesker var ikke noget problem.

Eller rettere – ville ikke have udgjort noget problem. Roberts skandale var indtruffet lørdag den 12. november, og festsalen havde været bestilt i lang tid, men alligevel havde det ikke været for sent at afbestille. De havde nået at afsende omkring halvfjerds indbydelser og havde allerede fået omkring tyve svar, men folk havde været meget forstående, da man forklarede, at man på grund af omstændighederne havde besluttet sig for at satse på en mindre fest bare for familien.

Meget forstående. Der havde været omkring to millioner seere til programmet, og dem, der ikke havde set det, var blevet informeret via aviserne den efterfølgende dag.

ONANI-ROBERT. Ordet på spisesedlen havde brændt sig ind i Rosemaries moderhjerne som brændemærket på et skabet svin, og hun vidste, at hun i al fremtid, så længe hun levede, aldrig ville skænke Robert så meget som en enkelt tanke uden at huske på det rædsomme udtryk. Hun havde besluttet sig for aldrig mere – aldrig nogensinde – at læse hverken *Aftonbladet* eller *Expressen* – et løfte som hun indtil videre ikke havde svigtet og end ikke havde været i nærheden af at svigte.

Det blev altså ved en beskeden familiesammenkomst. På samme måde havde det været på skolen. Det samme diskrete fortæppe af barmhjertighed var blevet sænket der. Da ægteparret Hermansson efter sammenlagt seksogtres år i tjenesten nu på samme tid trak sig tilbage fra pædagogikkens blodbestænkte løbebane, som et eller andet lyst hoved – nok ikke Flæskebergson – havde formuleret det, havde afskedsreceptionen indskrænket sig til et forlænget lærermøde med kager, seksogtres røde roser samt et sæt gløggservice i hamret kobber – som Rosemarie, allerede da hun åbnede pakken og så det første glimt af, kom til at spekulere på, om ikke måske Elonssons håbløse ottende klasse var blevet sat til at banke ud i metalsløjld for at undgå at dumpe. Elonsson havde i modsætning til Flæskebergson en meget veludviklet sans for at se det ironiske i tilværelsen.

Femogtres plus fyrre. Det var det andet af december måneds store additionsstykker, og det gav hundrede og fem. Rosemarie vidste, at Karl-Erik græmmede sig temmelig meget over, at det ikke gav hundrede ligeud, men den slags kunne man ikke ændre på. Karl-Erik lavede i det hele taget ikke om på fakta. Hun strakte ryggen lidt halvhjertet uden at rejse sig fra stolen og tænkte tilbage på den nat for fyrre år siden, hvor hun havde haft held til at holde to veer tilbage, sådan at man kom over midnat. Karl-Eriks utilslørede glæde var ikke til at tage fejl af, heldigvis. Den første-fødte – datteren – var kommet kravlende ud af moders liv og ind i verden på hans femogtyve års fødselsdag. Der havde altid været et meget stærkt bånd mellem Ebba og Karl-Erik, og Rosemarie vidste godt, at dette bånd blev knyttet allerede dengang. Allerede dengang på hospitalet i Örebro klokken fire minutter over midnat den 20. december 1965. Jordmoderen havde heddet Geraldine Tulpin, det var også et navn, som det var svært at glemme.

Julen havde altid haft en vis skævhed i familien. Rosemarie havde aldrig talt om det, eller havde ikke formuleret det på den måde, men det var jo akkurat en skævhed, der var tale om. Almindelige mennesker – om de så var kristne eller ej – så den 24. december som centrum i vintermørket, men for familien Wunderlich Hermansson var den 20. af mindst lige så stor betydning.

Karl-Eriks og Ebbas fødselsdag; dagen efter var årets korteste dag, mørkets hjerte, og på en eller anden ejendommelig måde havde Karl-Erik – uden at pille ved fakta, selvom det var tæt ved – haft held til at skubbe helligdagen, sådan at der opstod en slags tretal. Hans egen fødselsdag. Ebbas fødselsdag. Lysets tilbagevenden til jorden.

Ebba havde altid været sin fars øjesten og kæledægge; til hende havde han lige fra begyndelsen og hele vejen fremad knyttet de største forhåbninger. Han havde ikke engang forsøgt at skjule det. Visse børn er mere værd end andre. Sådan er det i den biologiske verden, havde han sagt engang, da han helt imod sædvane havde fået en cognac for meget. Hvad enten man kan lide det eller ej. Og som tingene tog sig ud i dag, tænkte Rosemarie dystert og ligefremt – mens hun skænkede en ny kop kaffe op, endnu et bidrag til arbejdet med at vågne op – så virkede det unægtelig, som om han havde satset på den rette hest.

Ebba var en klippe. Robert havde altid været det sorte får, og nu var han nærmest blevet unævnelig. Men måske var det ikke sært, når alt kom til alt. Kristina? Ja, om Kristina kunne man stort set bare sige, at hun var, som hun nu engang var. Barnet havde fået hende til at falde en smule til ro, så de seneste år havde været en smule roligere end de foregående, men Karl-Erik havde stædigt hævdet, at det stadigvæk var alt for tidligt at råbe hurra for noget.

Hvornår råber du nogen sinde hurra, min tinsoldat, havde Rosemarie tænkt, hver gang han sagde det, og hun tænkte det også nu i sit morgenløse køkken.

Akkurat i samme øjeblik trådte han ind i det.

“Godmorgen,” sagde han. “Det er sært. Til trods for det hele så har jeg sovet som et spædbarn.”

“Jeg derimod er ved at gå i panik,” sagde hun.

“Over hvad?” sagde Karl-Erik Hermansson og tændte for dyppekogeren. “Hvor har du anbragt min nye te?”

“På anden hylde,” sagde Rosemarie. “Over det med at sælge huset og flytte ned til den urbanisation naturligvis. Det føles ... ja, panikagtigt. Nej, til venstre.”

Han skramlede med kopper og dåser. "Ur-ba-ni-sa-ci6n," sagde han og understregede den spanske tone. "Jeg ved godt, at du er i tvivl nu, men du kommer til at takke mig en sk6nne dag."

"Det tvivler jeg p6," sagde Rosemarie Wunderlich Hermanson. "Det tvivler jeg p6 helt ned i t6erne. Du skal have klippet h6rene i n6sen."

"Rosemarie," sagde Karl-Erik og pustedede brystkassen op. "Jeg kan ikke se folk i 6jnene herhjemme mere. En mand b6r dog kunne g6 omkring med rank ryg og holde hovedet h6jt."

"Man skal ogs6 kunne dukke nakken," svarede hun. "Det her g6r over. Folk glemmer, og s6 f6r tingene deres rigtige proportioner ..."

Han afbr6d hende ved at s6tte den nye ted6se ned p6 k6kkenbordet med et sm6ld. "Efter min mening har vi diskuteret den sag f6rdig. Lundgren lovede, at vi kunne underskrive papirerne p6 onsdag. Jeg er f6rdig med den her by. Det er bare fejhed og dovenskab, der holder os fast her."

"Vi har boet her i otteogtredive 6r," sagde Rosemarie.

"Det m6 v6re l6nge nok," sagde Karl-Erik. "Har du allerede drukket to kopper kaffe? Husk nu, at jeg har advaret dig."

"Og nu skal vi s6 flytte til et sted, der ikke engang hedder noget. Jeg syntes dog i det mindste, at stedet kunne have f6et et navn."

"Det kommer, lige s6 snart de spanske myndigheder har besluttet sig. Og hvad galt er der i 6vrigt med Estepona?"

"Der er syv kilometer til Estepona. Og fire kilometer ud til havet."

Han svarede ikke. H6ldte kogende vand over sine sunde, gr6nne teblade og fandt solsikkebr6det frem fra br6dkassen. Hun sukkede. De havde diskuteret hendes morgenmadsvaner i femogtyve 6r. De havde diskuteret det med huset og flytningen til Spanien i femogtyve dage. Selvom det egentlig ikke var korrekt at kalde det for en diskussion, t6nkte Rosemarie. Karl-Erik havde truffet sin beslutning, og derefter havde han brugt sin velsmurte, demokratiske maskine til at f6 hende over p6 sin side. Det var s6dan, som det altid havde v6ret. Han gav aldrig op. I alle vigtige sp6rgsm6l var han parat til at tale og tale, lige indtil hun kastede

håndklædet i ringen af ren og skær lede og udmattelse. Det var filibustertaktik. Brugt ved bilkøb, de hundedyre reoler i biblioteket – som han holdt af at betegne som deres fælles arbejdsværelse, hvor han tilbragte fyrre timer om ugen og hun kun fire. Den samme taktik var blevet brugt i forbindelse med ferieture til Island, til Hviderusland og til Ruhrområdet. Jo, hvis man var faglærer i samfundskundskab, så var det faglærer, man var.

Og så havde han betalt udbetalingen på det hus nede mellem Estepona og Fuengirola uden så meget som at spørge hende. Havde indledt forhandlinger med Lundgren i banken om at sælge villaen uden først at indlede den demokratiske proces i hjemmet. Det kunne han ikke nægte, og det gjorde han heller ikke.

Men måske burde hun trods alt være taknemmelig. Egentlig. Det kunne lige så gerne være endt med Lahti eller Wuppertal. Jeg har levet sammen med den mand hele mit voksne liv, tænkte hun pludselig. Jeg troede, at noget ville modne mellem os med tiden, men sådan blev det ikke. Det var besværligt fra begyndelsen, og det blev bare mere og mere besværligt.

Og hvorfor var hun i øvrigt så gennemført uselvstændig, at hun var nødt til at give ham skylden for sit spildte liv? Det var vel det ultimative svaghedstegn, var det ikke?

“Hvad sidder du og tænker på?” sagde han.

“Ikke på noget,” sagde hun.

“Om et halvt år har vi glemt det her,” sagde han.

“Glemt hvad? Vores liv? Vores børn?”

“Du vrøvler. Du ved godt, hvad jeg mener.”

“Nej, det gør jeg ikke. Og for resten – ville det ikke være bedre, hvis Ebba og Leif tog et værelse på hotellet? De er trods alt fire voksne, så der bliver trangt her.”

Han gloede på hende, som om hun havde været en elev, der nu for tredje time i træk havde glemt at aflevere en opgave, og hun vidste, at hun kun havde foreslået det for at drille ham. Hun havde ganske vist ret i, at Ebba og Leif og deres to teenage-drenge krævede mere plads, end de egentlig rådede over i huset, men Ebba var Ebba, og Karl-Erik ville hellere sælge sit sidste slips, end han ville forvise sin yndlingsdatter fra det hus, hun var

vokset op i. Navnlig fordi det var sidste gang her, sidste gang i det hele taget.

Hun fik en klump i halsen og slugte den halvlunkne kaffe. Og hvad med Robert? Ja, stakkels Robert måtte naturligvis gemmes bort fra omverdenens øjne så godt, som man nu kunne. Man kunne ikke have ham til at trasker rundt på hotellet, hvor hvem som helst kunne beglo ham og bespotte ham. Onani-Robert fra Fucking Island. Sidste gang hun talte med ham – i forgårs aften – havde det næsten lydt, som om han var ved at begynde at græde.

Derfor blev det Kristina, Jakob og lille Kelvin, som måtte tage til takke med hotellet. Hvordan kunne nogen finde på at døbe et barn Kelvin? Det var det absolutte nulpunkt. Det havde Karl-Erik oplyst de unge forældre om, men lige meget havde det hjulpet. For øvrigt var hun ret sikker på, at de betragtede hotellet som en gevinst; den stemning, som Rosemarie plejede at fremkalde hos Kristina, efter at hun var blevet voksen og var flyttet hjemmefra, var en tredelt følelse af skyld, underlegenhed og fiasko. Og i et kort, men tydeligt øjeblik blev hun klar over, at det eneste af sine børn, som hun egentlig brød sig om og følte ømhed for, var Robert. Var det fordi han var en dreng? Var det virkelig så enkelt?

Men måske ville der også komme en åbning med Kristina før eller siden; altså for hende – næppe for Karl-Erik. Det havde altid været ham, der havde ageret hovedmål for hendes opsætsighed. Det var vist ordet. Opsætsighed. Sådan havde det været lige siden den første pubertetsdag, men det pædagogiske egetræ havde holdt sig rank og urokkelig under en uendelighed af skænderier og ballade og diskussioner – og havde vist prøver på akkurat de egenskaber, som normalt tilskrives disse stædige træer. Bliv stående der, hvor du står, og bøj dig aldrig så meget som en tomme.

Jeg er uretfærdig mod ham, tænkte hun. Men jeg er så træt af det hele, at jeg er ved at brække mig over det.

Netop nu fremførte Karl-Erik, mens tidspunktet nærmede sig for nyhedsudsendelsen i P1, en række tunge og uimodsigelige argumenter for det selvindlysende i, at Ebba og hendes familie

skulle bo hos dem. Og Rosemarie fik en voldsom lyst til at træde frem til ham, hive tungen ud af munden på ham og klippe den af.

Hans karriere som pædagog var jo afsluttet, så tiden kunne vel være inde til det.

Derefter fik hun så automatisk den tanke igen, at hun var uretfærdig over for ham.

“All right, all right,” sagde hun. “Det kan også være lige meget.”

“Så siger vi det,” sagde han. “Det er godt, at vi er enige om det. Og Robert må vi bare forsøge at behandle helt, som vi plejer. Jeg vil ikke have, at vi nævner den historie. Jeg tager en samtale under fire øjne med ham, det må være nok. Hvornår sagde han, at han ville komme?”

“Ud på aftenen. Han kører hertil i bil. Og han sagde ikke noget præcist tidspunkt.”

Karl-Erik Hermansson nikkede eftertænksomt, åbnede munden på vid gab og skovlede derefter en topfyldt ske med yoghurt naturel blandet med grovmüesli ind – müeslien var uberørt af menne-skehånd og tilsat 32 nyttige mineraler plus selen.

Hun støvsugede overetagen. Karl-Erik havde i solidarisk ånd overtaget indkøbslisten og bilen og var kørt af sted til det næsten nye indkøbscenter ude i industriområdet Billundsberg for der at indkøbe henved 500 kilo absolutte nødvendigheder til fødselsdagen og et juletræ. Mens Rosemarie slæbte rundt på den umoderne støvsuger – indkøbt ved Brødrene Erikssons Elektriske Maskiner til Hjem og Husholdning så tidligt som i senvinteren 1983 og formodentlig uopslidelig – tænkte hun på, hvor mange vigtige beslutninger hun egentlig havde truffet i løbet af sit treogtresårige liv.

Det at hun havde giftet sig med det pædagogiske egetræ? Næppe. De havde mødt hinanden allerede i gymnasiet på Karolinska (hun som forknytt 1. g'er, han som en rank 3. g'er i jakkesæt), og han havde nedbrudt hendes modstand på samme måde, som han havde nedbrudt den i resten af deres samliv. Da han

friede, var hendes første *nej* blevet forvandlet til et *måske*, via et *vi kan da i det mindste vente til efter eksamen* og videre til *okay da, men så må vi først finde et sted at bo*. De havde giftet sig i juni 1965, og Ebba var kommet til verden et halvt år efter. Heller ikke det var et resultat af en beslutning, hun havde truffet.

Uddannelsen som håndarbejds lærerinde havde hun valgt, fordi hendes bedste (og eneste) gymnasieveninde, Bodil Rönn, allerede havde gjort det samme. De havde taget eksamen sammen, Bodil havde fået arbejde i Boden på en skole mindre end 500 meter fra kæresten Sunes barndomshjem, og så vidt Rosemarie vidste, boede de stadigvæk deroppe. De havde skrevet sammen og haft kontakt i en femten års tid, men det sidste julekort var efterhånden syv eller otte år gammelt.

Indtil nu havde hun ikke fundet nogen vigtige beslutninger, tænkte hun og slæbte støvsugeren tværs over afsatsen for at gå i gang med gæsteværelserne. Eller de gamle børneværelser. Eller hvad man nu ville kalde dem. Ebbas værelse, Roberts værelse og Kristinas snævre kammer, der egentlig ikke var stort andet end et pulterrum – men det havde nu heller aldrig været meningen, at de skulle have haft mere end to børn – navnlig ikke da man allerede havde fået en af hvert køn i to forsøg. Men sket var det altså alligevel. Livet fulgte sin egen logik og blev ikke altid efter planerne. Kristina blev født i 1974. Rosemarie var holdt op med p-pillerne ti måneder tidligere efter forslag fra sin gynækolog, og var der ikke kommet andet godt ud af den katastrofale Grækenlandstur sammen med familien Flæskebergson, så var der da i hvert fald kommet en uplanlagt datter. Karl-Erik havde glemt at købe kondomer og havde ikke trukket sig ud i tide. Sådan var det altså, og shit happens også i denne, den bedste af alle verdener. Hvad var det dog for et sprog, hendes tanker iførte sig på denne råkolde decembermorgen? God knows, holy cow – noget var i hvert fald anderledes, end det plejede at være. Man måtte nok hellere beskæftige tankerne med noget neutralt. Vejret. Hvad var det dog for et vejr, man oplevede? Hellere koncentrere sig om noget neutralt. Endnu havde man ikke fået så meget som en centimeter sne i denne vestlige del af Sverige, og når hun kiggede ud

gennem vinduet, forekom det hende oven i købet, som om selv dagslyset var faldet til føje og havde kastet håndklædet i ringen. Luften lignede havregrød.

Det var ikke før, hun havde rullet den lange entréløber sammen og var begyndt at støvsuge listerne uden brug af mundstykke, at hun kom i tanker om en afgørende beslutning. Jo, for pokker.

Han havde heddet Göran, havde gået i sandaler uden strømper, og havde været vikar et efterår. Det var hendes tredje år på skolen, fem år efter Kristina, og hun kunne slet ikke få ind i hovedet, at det virkelig var en 36-årig mor til tre, som denne skæggede charmetrold havde brug for, og følgelig havde hun sagt nej. Og det var formodentlig i dette *nej*, hendes livs vigtigste beslutning gemte sig. At hun afviste nyskilt, bredskuldret, liderlig vikar; det var sket under en studietur med båden til Finland. Det pædagogiske egetræ havde været sygt for tredje gang i sit liv (hvis man så bort fra den medfødte navlebrøk), og vikaren havde siddet og sværmet i hendes kahyt den halve nat. Han havde tippet og tryglet. Havde budt hende på toldfri vodka. Nej tak. Han havde budt hende på toldfri multebærlikør. Nej tak.

Hun tænkte på, hvad der mon var blevet af ham; han havde haft solbrændte tæer med små, interessante hårduske på, og han havde været en mulighed for at forandre hendes liv – men hun havde ladet muligheden glide ud af sine hænder. Sikkert godt det samme; der var kun en eneste mand, der havde fået adgang til hendes nu for altid udtørrede og tillukkede skød – men så vidt hun vidste, havde Karl-Eriks pik heller ikke forvildet sig andre steder hen de seneste toogfyre år. Inden de giftede sig, indrømmede han, at han havde været sammen med en pige, der hed Katarina, i forbindelse med en julefest i 2. g, men hun havde ikke rigtigt været hans type – et faktum, der blev understreget et par år inde i 80'erne, da hun oplevede en kortvarig berømmelse som gidsel i forbindelse med et bankrøveri i Säffle. Hvorfor nogen nu ellers kunne finde på at røve banker der.

Under alle omstændigheder endte det vigtige tal med at blive stående på et. Rosemarie besluttede sig for, at nu måtte det række

med navlebeskuelse og eftertænkksomhed – nu måtte hun opgive at tænke mere på, om hun faktisk var beredt til at tage beslutning nummer to. Huset stod i både hendes og hans navn, det vidste hun. Uden hendes underskrift på papiret på onsdag ville handelen gå i vasken. Det par, der ville købe huset, hed Singlöv og boede nu ude i Rimminge; hun vidste intet andet om dem, end at han var elektriker, og at de havde to børn.

Men det stod til troende, at der var indbetalt hundrede tusind kroner i ikke refunderbar udbetaling på huset i Spanien, og det kunne hun intet stille op med. Senilkysten, var det ikke sådan, man kaldte den? Et smerteligt sekund flagrede en ny spiseseddel forbi hendes indre øje. **ONANI-ROBERTS FORÆLDRE STIKKER AF TIL SENILKYSTEN!**

Hvis bare jeg ikke var så slap, tænkte hun og satte frisk kaffe på. Hvis bare ikke alting føltes så frygteligt meningsløst. Hvorfra skal jeg dog hente kræfterne?

En håndarbejdslererindes sidste dage og død, tænkte hun et minut senere, da hun sank ned ved bordet i køkkenet med dagens tredje kop kaffe. Det kunne godt bruges som titlen på en bog eller et teaterstykke, så vidt hun kunne vurdere det, men at sidde midt i indholdet af den titel var sandelig ikke noget at ønske sig.

Skam dig dog, lød det fra en endnu ikke helt udstrakt krølle i hendes hjerne. Så meget elendighed plejer jeg nu ikke at rode mig ind i. Fik jeg måske i virkeligheden et lille slagtilfælde her i morges? Hvis jeg da bare i det mindste var ryger stadigvæk, så kunne jeg måske have taget mig en smøg nu.

Nej, hvad er det, der sker med mine tanker i dag, tænkte Rosemarie Wunderlich Hermansson. Klokkeren er ikke mere end ti. Der er stadigvæk mere end et halvt døgn, til det er sengetid, og i morgen begynder børn og børnebørn at strømme til som ... ja, som hvad?

Tvangsmobiliserede soldater til en ikke erklæret krig?

Åh, liv hvor er din brod?